



Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 8-4-2025
Portefeuille(s): Verkeer, vervoer, luchtkwaliteit, openbare ruimte en groen
Portefeuillehouder(s): Melanie van der Horst
Behandeld door: Verkeer & Openbare Ruimte, bestuurlijke.zaken.vor@amsterdam.nl
Onderwerp: Jaar van de Voetganger

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 9 april aanstaande starten wij officieel het 'Jaar van de Voetganger'.

Waar Amsterdam wereldwijd bekend staat als de stad van fietsers, en er vaak discussies woeden over de rol van de auto in de stad, gaat er minder aandacht uit naar de voetganger. Dat is opvallend, want iedereen is ergens, op enig moment gedurende zijn of haar reis, wel voetganger. Amsterdam heeft zo veel moois te bieden als je reist te voet: of je nou de hond uitlaat, een pakketje gaat ophalen, of gewoon een frisse neus haalt met een vriend. Te voet maak je de stad anders mee.

Toch kan het qua toegankelijkheid en kennis nog een stuk beter. Want diezelfde mooie stad levert ook belemmeringen op voor de voetganger, met en zonder (hulp)middelen als kinderwagens, rolstoelen, blindegeleidestokken en boodschappentassen. In de praktijk leeft het beeld dat voetgangers flexibel zijn en wel om obstakels heen zigzaggen. Dit is echter niet houdbaar in de steeds drukker wordende stad en past niet bij het beeld van een inclusieve stad. We hebben hier allemaal een rol in. Wanneer we die fiets plaatsen op een blindegeleidelijf of niet stoppen bij een zebepad. Wanneer we ons terras uitwaaiëren op de stoep, of wanneer we als ontwerper binnen de gemeente Amsterdam keuzes maken binnen de beperkte ruimte die er is. Je hebt impact op de ruimte die voetgangers krijgen.

Bij de meerkernige stad, zoals beschreven in de *Omgevingsvisie Amsterdam*, is de voetganger 'de eerste modaliteit'. En vanuit *Amsterdam maakt ruimte* is de voetganger ook een belangrijke partij voor wie die ruimte zou moeten worden vrijgemaakt. De grote vraag is steeds 'hoe dan'? Want andere belangen blijven onverminderd aanwezig.

Daarom roepen we dit jaar uit tot Jaar van de Voetganger. Tijdens het 'Jaar van de Voetganger' maken we een start voor meer ruimte voor de voetganger, volgend uit *Amsterdam maakt ruimte*. Geen makkelijke opgave, maar wel een opgave waarin heel veel partijen een rol spelen. Samen met belangenverenigingen, ambtenaren, Amsterdammers en Weespers zetten we de voetganger hoger op de agenda en werken we aan het vrijhouden van de stoep, het verbeteren van voetgangersveiligheid en het stimuleren van lopen en wandelen. We voeren projecten uit op specifieke locaties waar we de voetgangersruimte veiliger maken en verbeteren, bijvoorbeeld rondom scholen of straten met veel objecten op de stoep. We zoeken naar manieren om de stoep meer obstakel vrij te maken, het oversteken veiliger te maken, werkprocessen te verbeteren, het

wandelen te stimuleren en acties te organiseren op het gebied van bewustwording, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. Niemand is tegen ruimte voor de voetganger, maar er echt vóór zijn is nog iets anders. En daar gaat het Jaar verschil maken; door te agenderen, inspireren en uitproberen.

Er gebeurt al veel

Ondertussen gebeurt er al veel binnen de gemeente, bijvoorbeeld in herprofileringprojecten waarin de norm van minimaal twee meter doorloopruimte wordt verwerkt. Met extra budget voor het achterstallig onderhoud van o.a. voetpaden en stoepen, maar ook zaken als het handhaven van verkeerd geparkeerde fietsen op specifieke locaties en natuurlijk alle activiteiten in het Uitvoeringsplan 2025 Veilig lopen en fietsen (UVP) wordt al steeds meer aandacht én geld besteed aan de voetganger.

Er zijn in het UVP meerdere maatregelen opgenomen om de situatie voor voetgangers te verbeteren, waaronder het aanleggen van vijf nieuwe voetgangersoversteekplaatsen, het aanbrengen van extra op- en afritten voor kwetsbare doelgroepen, verkeerseducatie op scholen, schoolstraten en aansluiting op de landelijke verkeersveiligheidscampagnes. In de [raadsbrief van 27 februari 2025](#) over de knelpunten rondom voetgangers(veiligheid) is ook al een mooie aanzet gedaan voor het in kaart brengen van de problematiek voor voetgangers en hoe we hiermee omgaan.

Het Jaar van de Voetganger

Doel van het jaar is het vergroten van de bewustwording en het gevoel van verantwoordelijkheid over waar voetgangers (vaak letterlijk) tegenaan lopen in Amsterdam.

Het gaat erom dat bewoners, bezoekers en ondernemers hun verantwoordelijkheid nemen voor voetgangersvriendelijk gedrag, bijvoorbeeld door te stoppen bij zebra's, doorloopruimte op de stoep te behouden en geen fietsen te parkeren op geleidelijnen/of (midden) op de stoep. Bij ambtenaren gaat dat over hun gezamenlijke eigenaarschap en verantwoordelijkheid nemen voor de voetgangersvriendelijke stad.

De activiteiten in het jaar worden geordend langs deze drie sporen:

1. Agenderen en vergroten van bewustwording door o.a.
 - Informeren van ondernemers over de geldende regels gebruik openbare ruimte, waar mogelijk in samenwerking met handhaving.
 - Bewustwording vergroten rondom ongewenst gedrag, zoals niet stoppen bij zebra's of de stoep te vol zetten. Dit doen we door het gesprek over deze thema's te starten, door het bij elkaar *brengen* van knelpunten en data over de voetganger.
 - Een Interne 'Roadshow' waarbij ingezet wordt op het vergroten van gezamenlijk eigenaarschap van ambtenaren, met o.a. brainstormsessies, ervaringsexcursies op straat, bijvoorbeeld met Cliëntenbelang of Onbeperkt West en Nieuw/West, ontwerpessies en een event met *Amsterdam maakt ruimte*.

2. Inspireren en het aanwakkeren van enthousiasme door o.a.
 - Zichtbaar maken wat er in de openbare ruimte al gebeurt voor de voetganger en hoe dat bijdraagt aan de voetgangersvriendelijke en inclusieve stad, bijvoorbeeld door communicatie gericht op voetgangers bij herinrichtingsprojecten en aanleggen van nieuwe zebrapaden.
 - Ook staan in dit Jaar het plezier en de gezondheid van wandelen centraal. Dit brengen we onder de aandacht door te communiceren over wandelingen evenementen als de avondvierdaagse en nodigen mensen uit om samen te gaan wandelen. Daarnaast organiseren we ludieke activiteiten, eventueel i.s.m. Wandelnet of andere belangenverenigingen en wandelclubs.
 - Verbindingen maken en relaties leggen vanuit het thema Voetganger met relevante andere thema's. Denk aan de plaatsing van gemeentelijke objecten, het uitgeven van RVV-ontheffingen, groen, luchtkwaliteit en klimaatadaptatie, nieuw beleid als beleidskader Verkeersnetten en het Horecabeleid.
 - Het aanscherpen van werkprocessen en werkwijzen binnen de gemeente, bijvoorbeeld rondom werkzaamheden, handhaving en plaatsing objecten in de openbare ruimte.
3. Uitproberen en aanjagen van eventuele oplossingsrichtingen en daarvan leren, borgen en eventueel opschalen door o.a.:
 - Project in samenwerking met Aanpak Noord in de Statenjachtstraat waar we met de buurt samen de oversteekbaarheid aanpakken met snelle, tijdelijke maatregelen in de openbare ruimte (*tactical urbanism*).
 - Project rondom het verbeteren van toegankelijkheid van een nog te bepalen locatie/straat, waarbij we aan de slag gaan met reclameborden, bloempotten, terrassen en prullenbakken die de doorloopruimte belemmeren. Samen kijken we naar de verschillende belangen in een buurt en gaan op zoek naar passende oplossingen
 - Organiseren van een bewustwordingscampagne over bijvoorbeeld objecten op de stoep en/of stoppen bij zebra's.
 - Schouwen van een ouderenlocatie om knelpunten rondom toegankelijkheid in kaart te brengen en waar mogelijk direct verbeteringen uit te voeren, zoals losliggende stoeptegels of objecten op de stoep.

Het Jaar biedt een scala van activiteiten waar tal van interne en externe stakeholders bij betrokken zijn. Het is geen exclusief of afgebakend uitvoeringsprogramma, maar er wordt wel een basis gelegd voor meer bewustwording en aandacht en dat zal naar verwachting ook al leiden tot betere en explicietere keuzes. Er ontstaat door de grote hoeveelheid partijen die bij het Jaar zijn betrokken al een beweging waarbij initiatieven kunnen aanhaken of die anderen een steuntje in de rug kunnen geven in hun eigen werk. Het enthousiasme voor de voetganger en de aandacht voor het lopen in de stad neemt dus al toe.

Raadsadres

Bij de totstandkoming van het Jaar van de Voetganger is veel contact geweest met belangenverenigingen, vooral Voetgangersvereniging Nederland (VVNL). Samen met Cliëntenbelang, Onbeperkt West/Nieuw-West, Mens& Straat en Wandelnet hebben zij daarnaast een [raadsadres](#) ingediend met hun beeld van wat er in het Jaar zou moeten worden opgepakt. Deze brief schetst de problematiek voor de voetganger in Amsterdam. De initiatiefnemers geven zeven punten mee die volgens hen van belang zijn om in het Jaar van de Voetganger, maar zeker ook daarna, op te pakken.

De zeven punten waarvoor waar in het raadsadres aandacht voor wordt gevraagd zijn:

1. Een vrije stoep;
2. Veilige looproutes langs terrassen;
3. Veilig en bereikbaar oversteken;
4. Goede doorgang bij opbrekingen;
5. Bereikbaar OV;
6. Wandelen en ontmoeten;
7. Kennisniveau en bewustzijn ambtenaren.

Al deze thema's komen aan de orde in het Jaar van de Voetganger, al zijn niet alle activiteiten al zo concreet als de indieners hoopten. We kunnen ook niet alles overnemen. Beperkt budget, tijd en capaciteit, maar zeker ook de complexiteit van de materie dwingen tot keuzes.

Samenwerking met deze belangenverenigingen is essentieel voor het succes van het Jaar. Zij hebben belangrijke kennis en ervaring over de knelpunten voor voetgangers, maar ook ideeën voor oplossingen.

Verwachtingen

We zien dat de voetganger meer ruimte en aandacht verdient. Dit zal niet overal even gemakkelijk gaan. Het vraagt veel maatwerk, lokale aandacht en ook geduld. Want we kunnen niet op korte termijn straten opnieuw inrichten.

In dit jaar worden zaadjes geplant die, de komende jaren zullen zorgen voor blijvende aandacht voor de voetganger.

Start Jaar van de Voetganger in de Kinderraad

De start van het jaar vindt op woensdag 9 april plaats in de vergadering van de Kinderraad. Kinderen zijn extra kwetsbaar in de stad en hun perspectief kan helpen verrassende oplossingen te vinden. Gedurende vijf sessies gaat de Kinderraad aan de slag met de vraag *hoe* de gemeente de gewenste ruimte voor voetgangers zou moeten vinden, maar ook hoe we mensen kunnen stimuleren meer te gaan lopen. Met een bijzondere vorm dit keer, een zogenoemde designathon. Vanuit *Amsterdam maakt ruimte* worden in elk stadsdeel designathons georganiseerd om kinderen mee te laten denken over gemeentelijke vraagstukken. Dit gebeurt normaal gesproken op scholen, maar speciaal voor het Jaar van de Voetganger wordt er een extra editie georganiseerd met de Kinderraad en de kinderburgemeester. In de commissievergadering MOW van 26 juni presenteren de kinderen hun advies aan u. Hopelijk kunnen sommige ideeën nog in het Jaar worden opgepakt of opgestart.

U zult na het Jaar met een raadsinformatiebrief worden geïnformeerd over de bevindingen en aanbevelingen die een jaar aandacht voor de voetganger zullen opleveren.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,



Melanie van der Horst
Wethouder Verkeer, vervoer, luchtkwaliteit, openbare ruimte en groen